

OPONENTSKÝ POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Tomáš Beck: „*Sídliště z mladší doby bronzové v Prosmykách*“.

Archeologický ústav Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, 2014.

Obhajovaná bakalářská práce má rozsah 58 stran textu s vloženými nečíslovanými tabelami a grafy, které dále doplňují přílohy 1–3 (mapové podklady, kresebná a fotografická dokumentace objektů a movitých nálezů – 42 str.) spolu s výpisem z databáze keramických artefaktů (78 str.). Práce se věnuje vyhodnocení 11 sídlištních objektů z mladší doby bronzové, odkrytých v roce 2009 při záchranném archeologickém výzkumu Ústavu archeologické památkové péče severozápadních Čech v Mostě (vedoucí J. Blažek) na katastru obce Prosmyky u Lovosic.

Na úvod autor velmi stručně zmiňuje knovízskou kulturu a její současnou periodizaci a dále se pak věnuje charakteristice přírodních podmínek v oblasti Českého středohoří. Následuje nepříliš podrobný popis nálezové situace na lokalitě Prosmyky, kde probíhal delší dobu rozsáhlý záchranný výzkum, z jehož jedné etapy pochází analyzovaný soubor. Zcela chybí plán výzkumu, resp. rozložení objektů na ploše, a také jejich deskripce, uváděná v části o analýze keramiky, je jen orientační. Další kapitola o přehledu pravěkého osídlení v okolí Prosmyk je pak pouze značně zjednodušeným výtahem z poslední syntézy českého pravěku a k bližšímu poznání vývoje této oblasti nijak nepřispívá.

Těžiště analytické části práce spočívá ve zpracování keramického souboru, čítajícího celkem 2958 zlomků. Autor u všech fragmentů sledoval rozměry, keramickou třídu, povrchovou úpravu, výzdobu a rozdělil je na těla, dna, okraje a ucha. Ke klasifikaci výzdoby a identifikovatelných keramických tvarů použil kódového popisného systému O. Chvojky, avšak jeho aplikace není vždy správná, což je zvláště markantní např. u poměrně časté záměny prstování s žebrováním. Celkovou orientaci v textu a obrazových přílohách značně ztěžuje řazení objektů i nálezů na přeskáčku a přehlednosti by přispělo také standardní odkazování na obrázky v závorkách, místo rozvleklých verbálních informací o tom, pod jakým označením se kresba střepu v příloze nachází. Také hojně v textu používaná pořadová čísla zlomků nemají logickou návaznost na čísla objektů ani sáčků.

K rozboru keramiky z jednotlivých objektů a jejich datování lze mít řadu připomínek. Časové zařazení některých jen obecně do mladobronzového období řazených souborů je možné zpřesnit, přičemž nelze souhlasit s autorovým opakovaným tvrzením o nemožnosti bližší datace kvůli absenci celých nádob a výrazné výzdoby. Např. přítomnost špachtlovaného zlomku v objektu 5/09 ukazuje (pokud vyloučíme možnost intruze) již na závěrečnou fázi knovízské kultury (Ha A2/B1), stejně jako vodorovné žlábkování podhrdlí z objektu 9/09 či

svisle hřebenovaný střep z objektu 36/09. Zcela chybně je datován objekt 132/09, který z velké části dochovaná amfora (N22), zřetelně ještě pozdně mohylového charakteru, řadí do přechodného mohylovo/knovízského horizontu (Br C2/D). Další nádoba (N4) z tohoto objektu není mimochodem amforou s mírně vydutým hrdlem kódového označení A2, ale hlubší esovitě profilovaná mísa či koflík a podobných nepřesností v klasifikaci by se dalo ještě uvést mnoho. Některé z nepočtených a také poměrně málo kvalitních kreseb keramických nálezů mají navíc špatnou orientaci nebo jsou v textu chybně popsány (např. N31, N32), případně jsou fragmenty nakresleny zcela vzhůru nohama (např. N23).

Žádná zvláštní pozornost není věnována zajímavému objektu 35/09 se dvěma lidskými skelety v nerituální poloze. Autor o něm nejprve píše nepřesně jako o „hrobu“ a uvažuje, že část nalezených střepů byla součástí pohřební výbavy, což velmi pravděpodobně neodpovídá skutečnosti. Dále však naopak správně uvádí, že objekt nebyl primárně hrobem, neboť jeho výplň ukazuje spíše na „primární funkci odpadní jámy nebo zásobnice“. S tím by se dalo souhlasit až na těžko akceptovatelnou představu o primárním určení nějakého zahloubeného objektu coby odpadní jámy.

Na statistické vyhodnocení keramiky navazuje kapitola, jejímž cílem zřejmě měla být typologicko-chronologická komparace v Prosmykách zjištěných určitelných druhů nádob s vybraným nálezovým fondem knovízské kultury, pocházejícím konkrétně z lokalit Březno, Blížejev, Štítary nad Radbuzou, Přeštice, Přehýšov a Velim. To se však příliš nepovedlo a celý tento text se prakticky omezuje na stručná obecná konstatování, že se jednotlivé keramické druhy na těchto lokalitách v různých modifikacích nacházely. A to již zcela pomíjíme fakt, že autor nepřipustně směšuje amfory a amforovité zásobnice. Z hlediska keramické třídy a úpravy povrchu je pak materiál z Prosmyk srovnáván s nálezy z Bechyně II, Radčic I a Blížejova. V závěru celé této části je uvedeno chronologické zařazení lokality, které však zřejmě bude možné ještě mírně rozšířit až na konec knovízské kultury (Ha A2/B1).

Řadu nedostatků vykazuje také bibliografie, v níž se objevují práce necitované v textu (6x), články se špatným autorstvím (3x) či písmeny nerozlišené publikace téže autorky se stejným vrocením. Po formální stránce je bakalářská práce napsána průměrným jazykem s občasnými překlipy, avšak bez významnějších gramatických chyb.

Posuzovanou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji známku dobře.

V Praze dne 11. června 2014

PhDr. Ing. Lubor Smejtek, Ph.D.

